

Zdravlje u organizaciji

Sve više organizacija shvaća da je budući uspjeh na globaliziranom tržištu moguć jedino sa zdravom, kvalificiranom i motiviranom radnom snagom. Prvo je preduvjet za drugo – bez zdravlja sve ostalo je uzaludno.

Jasna Belamarić, prof. psihologije

Zbog toga je briga o zdravlju zaposlenika nužan i logičan dio upravljanja ljudskim resursima. Kako možemo koristiti resurse ako nisu zdravi? Dobro gospodarenje resursima znači stvoriti uvjete da te iste resurse koristimo godinama. Moderna fraza “održivi razvoj” dobro se može primijeniti i ovdje – iskorištavate li svoje osoblje do krajnjih granica, bez osiguranog “servisa”, očekujte “pucanja” na fizičkom i psihološkom nivou (noćna mora svakog poslodavca je kad mu se ključna osoba razboli upravo u najnezgodnijem trenutku). Upravlajte li mudro, tada ćete pametno i ciljano ulagati – između ostalog i u zdravlje – kako bi

vam vaši zaposlenici bili na korist što više i što duže.

ZDRAVLJE ZAPOSLENIKA – ČIJI JE TO PROBLEM?

Iako je primarna odgovornost za očuvanje zdravlja svakako na osobi samoj, organizacije im u tome mogu itekako pomoći – bezbrojne su mogućnosti za internu promociju zdravlja i zdravih stilova života. Zdravstvene kampanje jedan su od uobičajenih načina kojima organizacije žele

Koristi promocije zdravlja na radnom mjestu*:

ZA ORGANIZACIJU:

- smanjenje izostanaka zbog bolovanja,
- veća produktivnost,
- smanjena fluktuacija,
- smanjeni troškovi zbog bolovanja (naknada, angažiranje nove osobe),
- niži rizik tužbi i odšteta,
- povećana motivacija i zadovoljstvo radnika,
- pozitivan imidž brizičnosti u javnosti.

ZA RADNIKE:

- sigurno i zdravo radno okruženje,
- unaprijeđeno zdravlje,
- smanjeni stres,
- bolje vještine zaštite zdravlja,
- povećano radno zadovoljstvo,
- povećano samopoštovanje,
- bolji osjećaj dobrobiti.

Ove koristi su još veće za slabo plaćene radnike u visokorizičnim zanimanjima i okruženjima.

* Prema SZO, 2008.

Kako organizacije brinu o zdravlju?

U švedskoj *Astri* radni dan započinje zajedničkim zdravim doručkom; uključene su vježbe za leđa, postoje brojni besplatni programi, a svaki radnik ima osobni plan razvoja vještina zdravlja. Norveški *Statoil* nudi tečajeve za sve zaposlene i njihove partnere o stresu, obiteljskom životu i životnom stilu; postoji 24-satno klizno radno vrijeme radi usklađenja obiteljskih obaveza radnika. *Renault* u Španjolskoj nudi savjete zaposlenicima vezane uz drogu i kockanje.

I mnoge domaće tvrtke ulažu brojne napore. Mahom su to (su)financirana rekreacija, topli obrok i sistematski pregledi, no česta su i dodatna zdravstvena osiguranja, poticanje kretanja i zdrave prehrane, savjetovaništa za psihosocijalne probleme, te ulaganja u radnu opremu. Tek rijetke tvrtke nude stimulacije za prestanak pušenja ili gubitak suvišne težine, opskrbljuju osoblje besplatnim voćem ili educiraju o AIDS-u i spolno prenosivim bolestima.

Svjetska zdravstvena organizacija smatra radno mjesto jednim od ključnih izvora promocije zdravlja u 21. stoljeću, jer nudi brojne mogućnosti i omogućava infrastrukturu potrebnu za očuvanje i unapređenje zdravlja velikog dijela populacije.

Kako poboljšati zdravlje vaših zaposlenika?

- Izdvojite sredstva za sistematski pregled! Nekima time možete doslovno spasiti život, a vama će dati dragocjene podatke na skupnoj razini o učestalosti problema poput povišenog tlaka, kolesterola ili šećera u krvi – faktora rizika na koje je moguće utjecati promjenom navika.
- Unaprijedite mogućnosti prehrane! Zaposlenici koji preskaču doručak i preživljavaju radni dan na “lisnatom” i štapićima ne mogu dati svoj maksimalan fizički i intelektualni doprinos (kao ni oni koji se u 10h izjutra predoziraju “špek-filekima”). Dogovorite s obližnjim restoranom dostavu, popust za zdravi(ji) topli obrok, ili kantini koja unajmljuje vaš prostor uvjetujte sadržaj ponude. Izbacite automate s gaziranim pićima i nezdravim grickalicama, a umjesto njih stavite aparate s vodom. Opremite čajnu kuhinju, a prostorije za sastanke opskrbite svježim voćem.
- Sufinancirajte i/ili organizirajte različite oblike rekreacije za zaposlenike. Osnujte sportsko društvo. Potičite zaposlenike da dolaze biciklom na posao i osigurajte mjesto za bicikle. Organizirajte utakmice i utrke, te izlete koji sadrže pješačenje.
- Nabavite kvalitetne stolice za urede (ljudi sa zdravim leđima mogu dugo sjediti!), dobre monitore i osigurajte adekvatno osvjetljenje.
- Ponudite besplatno cijepljenje protiv gripe (ne i obavezno!), te dogovorite termin cijepljenja u vašem prostoru. Nabavite eterična ulja koja dokazano dezinficiraju zrak i osvježavaju.
- Iskoristite novi zakon i pokrenite kampanju nepušenja. Potaknite osoblje na prestanak pušenja i nagradite financijski svaku apstenciju unaprijed definiranog trajanja. (Nemate novca? A koliko vas koštaju učestali prekidi rada zbog pušenja – čak i kad zanemarite dugoročne troškove zdravstvenih rizika?).
- Ne tolerirajte ovisnosti! Ne libite se provesti promišljenu akciju protiv zloupotrebe alkohola na radnom mjestu. Često je upravo prijetnja gubitkom posla ključni faktor za odluku o liječenju od alkoholizma.
- Edukacijom i prostornim uvjetima podržite majke u dojenju – višestruko će vam se vratiti kroz manje bolovanja zbog boljeg zdravlja beba.
- Organizirajte akciju dobrovoljnog darivanja krvi ili humanitarnu utrku. Potičite zaposlenike da se angažiraju u akcijama u svojoj zajednici.
- Svakako uključite zaposleničko vijeće i sindikat u suradnju! Interes vam je zajednički. Također uključite stručnjake u izradu programa.

unaprijediti zdravstveni status svojih zaposlenika i time osigurati njihovu dugotrajnu produktivnost. Takvi naponi daju izvrsne rezultate u smanjenju bolovanja i većoj produktivnosti, uz brojne dodatne koristi – između ostalog, šaljem jasnu poruku zaposlenicima da su nam važni, što dovodi do većeg zadovoljstva i motivacije, veće atraktivnosti poslodavca, te manje fluktuacija (čitaj: veće produktivnosti). Također, promocija i zaštita zdravlja jedan su od pokazatelja društvene odgovornosti poslodavca, koja može biti usmjerena prema vlastitim zaposlenicima, ali i prema širem okruženju.

Radno mjesto izravno utječe na fizičku, mentalnu, socijalnu i ekonomsku dobrobit radnika – što je definicija zdravlja – te, posljedično, njihovih obitelji, zajednice i cijelog društva. No danas je poznato da na zdravlje radnika itekako utječu i faktori koji nisu povezani sa samim radnim mjestom i radnim okruženjem. Upravo zbog toga organizacija može i mora preuzeti ulogu pro-

motora zdravlja, jer će, na koncu konca, posljedice itekako osjetiti ona sama.

Svjetska zdravstvena organizacija smatra radno mjesto jednim od ključnih izvora promocije zdravlja u 21. stoljeću. Ono predstavlja idealno okruženje, jer nudi brojne mogućnosti i omogućava infrastrukturu potrebnu za očuvanje i unapređenje zdravlja velikog dijela populacije.

No još uvijek promocija i zaštita zdravlja nisu u dovoljnoj mjeri prepoznati kao područje odgovornosti HR-a. Trend je u sve bržem porastu, uz izuzetno kreativne i efikasne pristupe, prilagođene svakom poslodavcu i specifičnostima radne snage.

ŠTO JE PROMOCIJA ZDRAVLJA NA RADNOM MJESTU?

Ona predstavlja zajedničke napore poslodavca, radnika i cijelog društva za poboljšanje zdravlja i dobrobiti ljudi na radnom mjestu. Osim tjelesnog zdravlja, dodatni naglasak stavlja na poboljšanje radne organizacije i radnog okruženja, povećanje

Savjeti Poslovnog savjetnika

- Procijenite zdravstvene rizike vaših zaposlenika i prilagodite se njihovim potrebama – građevinski radnici i visokobrazovane mlade žene imaju različite zdravstvene prioritete.
- Ne odustajte od djelovanja zbog financijskih razloga – dobro osmišljene, ciljane aktivnosti mogu biti vrlo jeftine ili čak besplatne.
- Uključite zaposlenike pri kreiranju aktivnosti i provjerite što misle – važno je da im se akcija sviđa! Izbjegavajte prodike, dociranje i prisilu – izazvat ćete kontraefekt!
- Neka akcije budu konkretne, ne samo deklarativne – umjesto recikliranih savjeta iz popularnih časopisa, provedite stvarnu promjenu.
- Budite zadovoljni i malim pomacima u početku. Potrebno je vrijeme da promjene zažive.
- Dajte svima jednako! Izbjegavajte aktivnosti usmjerene samo nekim grupacijama zaposlenika (npr. plivanje i sauna za managere, ostalima ništa ili nogomet).
- Izračunajte financijsku korist programa – tako ćete moći pravediti troškove (i tražiti više sljedeće godine)!
- Pridobijte ključne ljude za sudjelovanje – neka rukovoditelji/ce promoviraju zdravlje svakog dana vlastitim primjerom; u protivnom je korist programa slaba.

participacije radnika u oblikovanju radne sredine, poticanje razvoja vještina i profesionalnog razvoja. Kako vidimo, sve ono što se nalazi u samoj srži dobrog HR-a doprinosi zdravlju u širem smislu.

Programi promocije zdravlja mogu sadržavati različite aktivnosti i inicijative, koje mogu uključivati:

- različite analize i procjene zdravstvene ugroženosti,
- informativne kampanje,
- seminare za zaposlene,
- pisane dokumente,
- posebne aktivnosti i događaje usmjerene zdravlju.